

Trebuie subliniat faptul că eficiența S.E.D.A.S. se manifestă prin perfecționarea activităților desfășurate în cadrul sălii de studiu, a evidenței și fluxului circulației unităților arhivistice date spre cercetare, precum și introducerea rapidă în circuitul științific a noilor informații documentare intrate în tezaunul arhivistic.

Elaborarea și analiza instrumentelor de lucru obținute cu ajutorul S.E.D.A.S. vor determina întocmirea unor studii referitoare la perioade și aspecte ale istoriei României sau lucrări comparative, prin care se vor putea determina preocupările preponderente ale cercetării într-un anumit interval de timp, cantitatea documentelor utilizate și dinamica intrării acestora în circuitul cercetării.

Implementarea acestei aplicații permite evidențierea unor informații noi — asocierea temelor de cercetare cu unitățile arhivistice cercetate, frecvența solicitării anumitor unități arhivistice etc. — care nu pot fi obținute decât cu ajutorul calculatorului electronic.

De asemenea, atât instrumentele de lucru, cât și studiile realizate vor permite evitarea pe cât posibil, a paralelismului în alegerea și studierea unor teme, stabilirea raportului dintre temele cercetate prin sălile de studiu din sistemul Arhivelor Statului și cerințele actuale ale istoriografiei naționale.

Pe baza cunoașterii preocupărilor cercetării științifice, Direcția Generală a Arhivelor Statului va avea posibilitatea luării unor măsuri în vederea preluării și prelucrării fondurilor și colecțiilor arhivistice aflate la organizațiile socialiste.

Rezultatele implementării acestui subsistem întregesc tabloul preocupărilor cercetării științifice, aria muncii desfășurate prin sălile de studiu ale Arhivelor Statului, conturându-se astfel mai bine gradul de valorificare în scopuri științifice și de propagandă a documentelor din Fondul Arhivistic Național.

Din experiența muncii de îndrumare și control a filialelor Arhivelor Statului Alba, Argeș și Bacău

Una dintre sarcinile principale care revin Direcției Generale a Arhivelor Statului este urmărirea și îndrumarea aplicării și respectării prevederilor Decretului nr. 472/1971 privind Fondul Arhivistic Național, la organizațiile socialiste și la alte organizații.

Deși a trecut peste un deceniu de la apariția acestui decret, nu se consideră că aplicarea prevederilor legale decurge de la sine. Realitatea a demonstrat că îndrumarea constantă, sistematică, exigentă își impune cuvântul în creșterea competenței oamenilor care creează, organizează și păstrează documente. Discuțiile tovarășești, apropiate, cu conducerile organizațiilor socialiste, cu organele politice, cu cei care întocmesc documentele, înregistrează, clasează, indosariază sau le pregătesc pentru dat la legat și le inventariază, au avut consecințe dintre cele mai pozitive. Modificările indicatoarelor de către instituțiile centrale fac mai necesară prezența arhivistului în mijlocul oamenilor care organizează documentele în vederea păstrării lor peste secole. Iată câteva argumente care pledează în favoarea unei munci intense de îndrumare și control, privind aplicarea corectă a legislației arhivistice.

În prezent, asigurarea unor condiții optime de păstrare pentru documente, evidența și folosirea, înțelegând prin aceasta atât utilizarea documentelor în scopul cercetării științifice, istorice, social-politice, cât și practice, necesită o viziune nouă, mai responsabilă, a factorilor de la organizațiile socialiste. Aceștia, în primul rând au obligația să cunoască legislația arhivistică și normele tehnice de lucru în arhive.

În anul 1983, filiala județeană Alba a Arhivelor Statului a intensificat mult acțiunile de îndrumare și control, dat fiind faptul că trebuie să preia în depozitele sale o cantitate mare de documente (circa 2000 ml arhivă), precum și să urmărească selecționarea arhivelor organizațiilor socialiste, în scopul de a se repune în circuitul economic, ca maculatură, documentele lipsite de valoare științifică și practică, cu termene de păstrare expirate.

În afară de metodologia obișnuită utilizată în acest sens pentru sporirea eficienței, s-a insistat în mod permanent pe: 1. stabilirea organizațiilor prioritare; 2. angajarea responsabilității conducerilor acestor organizații în realizarea scopurilor propuse; 3. repetarea controalelor ori de câte ori a fost nevoie; 4. instruirea la fața locului a factorilor de care a depins executarea în bune condițiuni a lucrărilor — arhivării sau responsabilii de arhive, comisiile de selecționare, persoanele din sectoarele administrativ și financiar cu responsabilități în aplicarea legislației arhivistice (șefii serviciilor administrative, contabilii șefi, secretarii consiliilor populare, directorii coordonatori din școli și alții); 5. verificarea permanentă de către arhiviști a lucrărilor de selecționare și a inventarelor documentelor cu termen de păstrare permanent, în scopul preluării lor la filială; 6. informarea și solicitarea sprijinului organelor locale de partid și de stat; 7. strânsa colaborare cu întreprinderea județeană pentru recuperarea și valorificarea materialelor refofosibile (I.J.R.V.M.R.) Alba, în scopul grăbirii operațiunilor de selecționare a arhivelor principalelor deținători din județ; 8. zonarea teritoriului județului între cei patru arhiviști ai filialei care au efectuat controalele; 9. angajarea temporară a unor persoane instruite la filială pentru efectuarea lucrărilor arhivistice la organizațiile care au avut cantități mari de arhivă, care nu puteau fi puse în ordine cu forțele proprii ale acestora.

Ca urmare a acestor măsuri și acțiuni, a efortului susținut depus de arhiviști, s-au obținut câteva succese notabile. Astfel, s-a reușit punerea în lucru și finalizarea lucrărilor la câteva arhive importante ca volum și conținut la care de ani de zile nu se mai efectuaseră nici un fel de operațiuni: arhivele fostelor sfaturi populare raionale păstrate la consiliile populare orășenești Aiud, Cîmpeni și Sebeș, arhivele notariatelor de stat Alba Iulia și Cîmpeni, Judecătoriei Cîmpeni, Întreprinderii forestiere de exploatare și transporturi Sebeș, Întreprinderii de morărit și panificație Alba Iulia, Întreprinderii mecanice Cugir, precum și cele ale unor consilii populare comunale, ocoale silvice și altele.

O bună parte dintre documentele de valoare reținute din aceste fonduri au fost deja preluate în depozitele filialei (circa 1750 ml). De asemenea, au fost reintroduse în circuitul economic, circa 20 tone maculatură, documente lipsite de valoare și cu termene de păstrare expirate.

Cu prilejul controalelor desfășurate la organizațiile socialiste s-a avut în vedere și modul de constituire a arhivei curente.

Începând cu anul 1983, controalele s-au efectuat pe ramuri de activitate, centralizându-se datele și informându-se forurile tutelare ale organizațiilor controlate asupra situației constatate.

În prezent, majoritatea organizațiilor socialiste din județul Alba își constituie arhivele curente pe bază de nomenclatoare ale dosarelor, au arhivele din depozite selecționate la zi, o bună parte din ele au predat documentele mai vechi la Filiala Arhivelor Statului județul Alba și asigură condiții corespunzătoare pentru buna păstrare a documentelor pe care le mai dețin. Dintre aceste organizații menționăm cu titlu de exemplu: Consiliul popular al județului Alba, consiliile populare orășenești Aiud, Cîmpeni, Cugir și Zlatna, Notariatul de stat Cîmpeni, Întreprinderea de încălțăminte „Ardeleana”, Întreprinderea „Căprioara” ș.a.

Deficitare în ceea ce privește constituirea arhivei curente sînt încă întreprinderile industriale mai noi ca: Întreprinderea de covoare Alba Iulia, Filatura de bambac Abrud, Întreprinderea de tricotaje Cîmpeni, Fabrica de confecții Baia de Arieș ș.a., iar în ceea ce privește selecționarea arhivelor și predarea documentelor ce fac parte din F.A.N. la Arhivele Statului au rămas în urmă Judecătorii Alba Iulia, Consiliul Popular al orașului Sebeș, majoritatea unităților agricole din județ și câteva întreprinderi industriale.

La organizațiile socialiste unde s-au constatat deficiențe se continuă aplicarea procedeelelor amintite mai sus, care vor duce în cele din urmă la redresarea situației.

Pentru ca munca de îndrumare și control ce se va desfășura în viitor la organizațiile din județul Alba să sporească sub aspectul eficienței, va trebui ca arhiviștii să insiste pentru: 1. angajarea responsabilă a factorilor de conducere (directori și secretari de partid); 2. respectarea prevederilor legale; 3. mai buna organizare a muncii de arhivă; 4. instruirea la fața locului a factorilor chemați să aplice prevederile Decretului 472/1971; 5. îndrumarea concretă a fiecărei activități legate de munca arhivistică; 6. creșterea competenței și prestigiului arhi-

viștilor, insistența pentru rezolvarea eșalonată a problemelor și prezența la față locului ori de câte ori se impune, pentru asigurarea ritmicității muncii de arhivă și îndeplinirea obiectivelor propuse.

IOAN PLEȘA

În anul 1983 colectivul filialei Argeș a Arhivelor Statului și-a planificat și a efectuat îndrumarea și controlul la 225 organizații socialiste: consilii populare, cooperative agricole de producție, întreprinderi agricole de stat, unități economice din ramura construcțiilor de mașini, industria ușoară, industria minieră, unități ale economiei forestiere, finanțe-bănci, școli, spitale.

Astfel, au fost incluse în planul de muncă organizații dintre cele mai diverse, între ele avind o pondere mai mare consiliile populare și unitățile agricole. Planificarea acestora a fost determinată de două elemente: importanța documentelor pe care le creează și perspectiva preluării lor în noul depozit ce se construiește în momentul de față la Pitești.

Intensa activitate de control și îndrumare desfășurată în ultimii ani ne-a permis ca problemele de păstrare, ordonare, inventariere și selecționare a documentelor la filiale de județ, în momentul de față, să fie rezolvate la marea majoritate a organizațiilor socialiste și a celorlalte organizații.

Evidențiem în acest sens: Consiliul Popular al Județului Argeș, consiliile populare comunale Rucăr, Tirnăveni, Șuici, Bălilești, Morărești, Cetățeni, Bughea de Jos, Slobozia, Consiliul Popular al orașului Cîmpulung Muscel, Combinatul petrochimic Pitești, Întreprinderea de confecții Curtea de Argeș, Filatura le lînă Cetățeni, Întreprinderea de autoturisme Pitești, Întreprinderea mecanică Muscel ș.a.

Stadiul pozitiv la care se găsesc arhivele din punct de vedere al păstrării și prelucrării lor se datorează unor acțiuni complexe întreprinse de colectivul de arhiviști al filialei noastre. Mai întâi s-a luat legătura cu organele coordonatoare județene din partea cărora am primit un sprijin major în acțiunile pe care urma să le întreprindem la unitățile din subordine. Cu această ocazie ne exprimăm satisfacția și aducem mulțumiri tovarășului Ion Stana, secretarul Biroului Executiv al Consiliului Popular al județului Argeș, pentru ajutorul acordat în acțiunea de intensificare a muncii de arhivă desfășurată la consiliile populare.

Următoarea etapă a fost instruirea arhivarilor (al căror număr scade continuu), a responsabililor de arhivă și a comisiilor de selecționare, fie la sediul filialei, fie la sediile unităților, atât teoretic, cât și practic.

Controlul și îndrumarea propriu-zisă la organizații au constituit o altă fază a activității la care ne referim. Controlul la unitățile unde munca de arhivă era necorespunzătoare s-a încheiat totdeauna cu procese-verbale în care se precizau cele constatate, se menționau sarcinile ce trebuiau executate și de către cine, precum și termenele de executare. De fiecare dată a fost prezentată conducătorilor unităților respective situația în care se afla arhiva.

Pentru ca inventarierea documentelor să fie efectuată corect am cerut unităților controlate să ne prezinte spre verificare lucrările executate, înainte de dactilografiere, pentru înlăturarea eventualelor greșeli. În momentul de față aceasta a devenit o practică curentă. De asemenea, pentru a evita distrugerea unor documente, majoritatea lucrărilor de selecționare au fost verificate la față locului.

O ultimă verigă a activității de îndrumare și control a fost și rămâne în continuare verificarea sarcinilor stabilite prin procesele-verbale de constatare. Neglijarea acestui lucru duce de multe ori la scăderea sau chiar la anularea eficienței activității de îndrumare și control.

Deși colectivul filialei noastre a depus eforturi susținute pe linia muncii de arhivă și de cele mai multe ori a primit sprijin din partea conducătorilor unităților, mai sînt totuși unele organizații socialiste care tratează cu superficialitate obligațiile ce le revin prin lege pentru atenția care trebuie acordată documentelor pe care le creează și le au în depozit. În această situație se află Consiliul Popular al comunei Dimbovicioara, C. A. P.-urile Vața și Stîlpeni, ocoalele silvice Cîmpulung Muscel și Rucăr, precum și unele școli.

Din experiența arhiviștilor filialei Argeș a Arhivelor Statului cu privire la desfășurarea activității de îndrumare și control se desprind câteva concluzii: 1. necesitatea menținerii legăturii permanente între arhiviști și conducătorii unităților; 2. informarea forurilor superioare despre starea în care se află documentele la unitățile din subordine; 3. instruirea periodică a arhivarilor, a responsa-

bililor de arhivă și a comisiilor de selecționare; 4. controlul activității acestora la intervale de timp scurte; 5. urmărirea cu perseverență a îndeplinirii sarcinilor stabilite; 6. permanentizarea responsabililor de arhivă; 7. sporirea atenției pe care organele de decizie trebuie să o acorde muncii de arhivă și în general documentelor care reflectă viața și activitatea noastră, a tuturor.

TEODOR MAVRODIN

Arhiviștii filialei Bacău s-au angajat ca în cursul anului 1983 să îndrume activitatea desfășurată pe linia aplicării corecte a legislației arhivistice la un număr de 378 organizații socialiste din județ, realizând integral sarcina asumată. Activitatea de îndrumare și control a fost concepută și realizată ca una merită să ajute în mod substanțial munca desfășurată de oameni pricepuți, pasionați sau alții mai puțin atrași spre asemenea lucrări. În marea majoritate a cazurilor au fost consemnate în procese-verbale constările și sarcinile, au fost informate organele politice de la fața locului, ca și cele ierarhic superioare. N-a lipsit nici informarea instituțiilor județene. În mai multe cazuri au fost efectuate controale mixte care s-au soldat cu consecințe dintre cele mai pozitive. Nu există compartiment de activitate care să nu fi beneficiat de sprijinul lucrătorilor filialei Arhivelor Statului în cursul anului trecut.

Situațiile pozitive și negative constatate au fost folosite din plin și cu succes la cele 6 consfătuiri organizate pe plan județean. Cei 328 de participanți au fost informați asupra prevederilor legii și modului în care acestea sînt aplicate în cuprinsul județului. Sprijinul efectiv acordat de organele de partid, schimburile de experiență organizate, colaborarea cu instituțiile județene în activitatea de îndrumare și control bine pregătită atît sub raport metodologic, cît și al conținutului, s-au oglindit în îmbunătățirea înregistrării documentelor, organizării și selecționării acestora, precum și a condițiilor de păstrare. Un prim rezultat îmbucurător a fost îmbunătățirea nomenclatoarelor pe baza ultimelor indicatoare. Aplicarea acestora s-a făcut în urma deciziilor elaborate de conducerea colectivă ale organizațiilor socialiste. În cele mai multe cazuri calitatea muncii de înregistrare, clasare, ordonare și inventariere a unităților arhivistice este ireproșabilă. Sînt organizații ca: Întreprinderea mecanică Bacău, Combinatul petrochimic Borzești, complexele pentru industrializarea Țernuții Bacău și Comănești. Trustul de construcții industriale din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, Trustul de construcții Bacău, Consiliul Popular al județului Bacău, consiliile populare municipale Bacău și Gheorghe Gheorghiu-Dej, cele orașenești Buhuși, Tg. Ocna și Slănic Moldova, la care activitatea se desfășoară în foarte bune condiții. Arhivele create de întreprinderile industriale sînt inventariate în proporție de peste 96%. La consiliile populare inventarierea a ajuns la 98%; la bănci 97%; cooperative meșteșugărești 96%; construcții 95%; așezăminte spitalicești 95%; C.A.P.-uri 70%.

Situația selecționării materialelor documentare este în concordanță directă cu inventarierea. Filiala a primit în cursul anului trecut un număr de 152 lucrări de acest fel, care au fost rezolvate pozitiv. A fost aprobată scoaterea din depozitele arhivelor organizațiilor socialiste a unei cantități de peste 250 tone maculatură. Sînt organizații socialiste care au selecționat mari cantități de arhivă: Fabrica de postav Buhuși (12.200 kg); Întreprinderea de Rețele Electrice Bacău (8.000 kg); Spitalul Municipal Bacău — aproape 10 000 kg, I.C.S.A.P. Bacău — peste 10 000 kg. De altfel, în județ sînt multe institutii și întreprinderi care trimit cu regularitate lucrări de selecționare a arhivei: organele procuraturii, notariatele de stat, instanțele de judecată. I.A.S.-urile Traian și Bacău, unitățile spitalicești din Bacău, municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej și Comănești, precum și întreprinderile de postav Buhuși, „Partizanul”, „Proletarul”, „Letea”, de avioane, Avicola Bacău, ca și C.A.P.-urile Săucești și Lipova, mai toate consiliile populare comunale și multe organizații ale cooperatiei meșteșugărești.

Un rezultat de calitate al muncii depuse pentru aplicarea prevederilor legislației arhivistice îl reprezintă pregătirea pentru predarea la filială a unei mari cantități de documente. În momentul de față sînt pregătiți pentru predare la Arhivele Statului din Bacău peste 4 000 ml unități arhivistice. În această situație sînt arhivele Sfatului Popular al regiunii Bacău, cele ale sfaturilor populare raionale Moinești și Tg. Ocna, precum și cele provenind de la sfaturile populare comunale, care însumează aproape 2 500 ml. În același stadiu de pregătire se află arhivele unor C.A.P.-uri, întreprinderi industriale, instanțe de judecată, notariate, procuraturi, bănci, organizații ale cooperatiei meșteșugărești, așezăminte spitalicești, școli etc.

Rezultatele acestei laturi a muncii colectivului Filialei Arhivelor Statului Bacău se datoresc sporirii în mod constant a exigenței față de activitatea proprie a fiecărui arhivist, studierii cu atenție a prevederilor legale, preocupării pentru cunoașterea stării de lucruri din fiecare organizație de către șeful filialei, adoptării măsurilor operative pentru înlăturarea deficiențelor constatate. Stabilitatea unor termene pentru înlăturarea minusurilor și verificarea la data stabilită a modului de ducere la îndeplinire a sarcinilor prevăzute au fost o practică permanentă a colectivului nostru. Colaborarea cu conducerea organizațiilor, cu cei ce lucrează efectiv, exigența sporită, angajarea arhiviștilor și a șefului filialei în activitatea de rezolvare a greutăților întâmpinate au sporit prestigiul Arhivelor Statului. O contribuție importantă la creșterea prestanței unora dintre arhiviștii băcăuani a avut-o activitatea culturală și științifică desfășurată de aceștia. Contribuția acestora la rezolvarea unor probleme de istorie locală, intervențiile făcute la simpoziioanele și sesiunile științifice organizate în județ, articolele publicate în presa locală, studiile apărute în periodicele de specialitate, lucrările tipărite și calitățile acestora nu au dus decât la sporirea prestigiului colectivului filialei, iar aceasta a contribuit la creșterea randamentului activității privind aplicarea legislației arhivistice.

DUMITRU ZAHARIA

Experiențe, inițiative și deziderate în activitatea arhivistică

La finele anului 1983, redacția noastră a inițiat o serie de raiduri-anchetă și interviuri privind arhivele create și păstrate de organizațiile socialiste din diverse ramuri de activitate.

Am inițiat acest dialog din dorința de a aduce în atenția cititorilor, pe de o parte, experiențe pozitive în munca de arhivă, iar pe de altă parte, arhive mai puțin discutate pînă în prezent, și anume cele create de instituturile de învățămînt superior, izvor cunoașterea istoriei și spiritualității românești.

Răspunsurile primite la întrebările noastre vor fi publicate începînd cu acest număr, în ordinea sosirii lor la redacție.

ARHIVELE UNIVERSITARE TIMIȘORENE

Interlocutorii noștri — cărora le mulțumim pentru amabilitatea și promptitudinea cu care au răspuns — sînt: prof. dr. Constantin Popa, rectorul Universității, prof. dr. ing. Coleta De Sabata, rectorul Institutului politehnic „Traian Vuia”, prof. dr. Gheorghe Băcanu, rectorul Institutului de medicină, și prof. dr. Ilie Duvlea, rectorul Institutului agronomic. De asemenea, mulțumim colegului nostru, Tiberiu Moț, directorul filialei timișorene a Arhivelor Statului, care ne-a sprijinit în realizarea acestui raid-anchetă.

Revista Arhivelor are un cerc larg de cititori, cu profesii și preocupări diferite. În consecință, ea trebuie să acopere o problematică vastă. Vă rugăm să faceți cunoscute fondurile și colecțiile de documente arhivistice pe care le păstrați, perioada istorică pe care o acoperă și conținutul informațional al documentelor.

Prof. dr. Constantin Popa: arhiva Universității cuprinde documente din anii 1949—1983 care reflectă dezvoltarea și activitatea fostului Institut pedagogic, înființat în 1948, devenit ulterior (1957) Institutul pedagogic de 5 ani și transformat la rîndul său în Universitate (1962). De asemenea, se păstrează fondurile: Institutul pedagogic (1962—1965), care a funcționat paralel cu Universitatea și a fost asimilat de aceasta în anul 1965, precum și Institutul Central de Perfecțio-